

Elk jaar wordt er in samenwerking met Cor van Dort en Jos (Hildernisse) Machielsen Johannis tochten georganiseerd. We varen naar de weervisserij van Cor van Dort waar u met eigen ogen kunt zien hoe de ansjovis gevangen wordt. Tijdens deze tocht is Jos Machielsen van Hildernisse uw gids.

In mei en juni bestaat de mogelijkheid om mee te gaan met onze boot de Zwerver3. U kunt zich aanmelden bij Jos en Ilse Molenaar van **sportvisbedrijf de Zwerver3**. Tel. 0166 604180 of 06 51 452 999 of via www.zwerver3.nl

Vertrektijden worden aangegeven op website, als het weer zover is.
In verband met het getij dient u tijdig aanwezig te zijn anders mist u de boot.

De tochten duren ongeveer 2,5 uur.

Kosten bedrag wordt elk jaar op website of aan telefoon vermeld.

Reserveren voor groepen is ook mogelijk.

Tocht kan alleen doorgaan bij voldoende liefhebbers.

WEERVISSERIJ

Wat is Weervisserij:

De weervisserij, vroeger een bloeiende bedrijfstak, is nu een cultuur-historisch fenomeen, Deze vorm van vissen vindt alleen nog in de Oosterschelde plaats en heeft alleen bekendheid op Tholen en Bergen op Zoom.

Op een zandplaat worden weren aangebracht. Dit zijn V-vormige houten hagen of staketsels. Deze zijn vervaardigd van eikenhouten takken van vier of vijf meter lengte, die dicht bij elkaar worden gestoken. De weren kunnen wel een kilometer lang zijn.

De beide vleugels van de weren komen in het diepste punt van het water bij elkaar. Daar bevindt zich een fuikgat met fuik. De vis wordt in het weer naar de fuik gedreven en gevangen. Dit systeem van vissen is alleen bruikbaar in gebieden die bij eb droogvallen. De Oosterschelde was hiervoor bijzonder geschikt door de grote verschillen tussen eb en vloed. Bij hoogwater steken de toppen van het weerhout niet of nauwelijks boven het water uit. Bij laagwater vallen de uiteinden van de weren droog en kan men met lieslaarzen het fuikgat bereiken. De vis die bij hoogwater het ondiepe deel heeft opgezocht, zwemt automatisch naar de dieper gelegen delen. Door het weerhout wordt voorkomen, dat de vis uit het weer zwemt. Uiteindelijk kunnen ze alleen via het fuikgat in de fuik terechtkomen.

De omgeving van Bergen op Zoom heeft in de loop der geschiedenis heel wat natuurgeweld moeten trotseren. Dat was nog in de tijd dat er geen Delta-werken bestonden die de Zeeuwse eilanden en het westelijk deel van de provincie Noord-Brabant konden beschermen. Door diverse stormvloedten werden grote delen land door de zee verzwolgen. Er ontstond een ondiep watergebied waar de getijden vrij spel kregen. Dat gebied werd ontdekt door de ansjovis, een zeer gevoelig beestje dat alleen de beste plekken ter wereld uitkiest om te paaien. De watertemperatuur moet lekker hoog zijn, met een constant zoutgehalte en met voldoende plankton als voedsel. Aan deze eisen voldoet het verdrinken land optimaal. Sinds het visje de ontdekking deed, komt ansjovis elk jaar de Oosterschelde opgezwoomen en wel aan het einde van de lente, in de maanden mei en juni. De vis trekt naar het ondiepe en dus warme water tegen de Brabantse wal. Voor zover bekend, wordt er al vanaf 1340 op ansjovis gevist, zij het met gewone netten. Pas in 1673 wordt er voor het eerst melding gemaakt van weervisserij.

Weren, vletten en staken

Maar wat is "weervisserij" nu eigenlijk? Dat gaan we bezien met Corné van Dort en zijn zwager Henk van Schilt, die de jonge generatie van de allerlaatste weervissersfamilie vormen. Ze bedrijven deze vorm van visserij twee maanden per jaar, in de overige maanden richten ze zich op paling. In de haven is niet veel meer te zien, de eens zo trotse vissersvloot bestaat nog slechts uit vier boten, waarvan er drie op harder en kreeft varen. Helemaal aan het einde van de steiger ligt onze glimmende boot, de BZ 6. Het is een vletmodel, door Henk volledig zelf met de hand gebouwd. Een motor van 150 pk zorgt ervoor dat het negen meter lange schip binnen enkele minuten de haven uit is, op weg naar de eerste weer.

De twee weren die nog over zijn, zijn allebei eigendom van de familie van Dort.

Vanaf het ondiepe gedeelte, vaak bij een zandbank, zijn rijen staken van berkenhout in het water geplaatst, en wel in V-vorm. Sommige staken staan enkele decimeters uit elkaar, andere meer dan een meter. De ruimte ertussen is opgevuld met kleinere takken. Er worden geen netten gebruikt. Een zijde van een weer noemt men een vlet en kan 500 tot 800 meter lang zijn. Op de plaats waar de twee vletten bij elkaar komen, blijft een opening van zo'n anderhalve meter over. Bij die opening begint een grote cirkel. Ook deze is afgezet met dezelfde staken. Hier zijn wel netten tussen gespannen. Aan het einde van deze cirkel bevindt zich een fuikgat waarin een net is geplaatst dat kan worden losgehaald. Zodra het water gaat zakken, gaan de vissen op zoek naar dieper water en zwemmen zo automatisch in de richting van de fuik. Er blijft voor ons nog één raadsel over: waarom zwemmen de vissen niet gewoon tussen de houten staken weg? Dat heeft te maken met de aard van het beestje. Een ansjovis heeft een natuurlijke angst voor alles wat beweegt.

De houten staken trillen zachtjes door de stroming en dat is voldoende om de visjes bang voor het hout te maken. Hierdoor zullen ze nooit tussen de weren ontsnappen. Dat verklaart ook meteen het woord "weervisserij": de vissen worden geweerd. In de loop der eeuwen is niets veranderd aan deze vangstechniek.

Als het water voldoende is gezakt stappen beide vissers in het water dat tot hun middel reikt. Ze verwijderen het metalen net. Hier wordt een net voor in de plaats gezet dat 40 meter lang is. Corné en Henk nemen een drijfnet mee de cirkel in. Deze heeft lood aan de onderkant en rubberen ringen bovenaan, zodat hij blijft drijven. Vanaf het begin van de cirkel drijven ze hier nu de vis mee naar het fuikgat toe. Het net wordt opgehaald en op het dek geleeegd.